Quarterly Journal of Nursing Management (IJNV) Orginal Article
Volume 12, Issue 1 , Spring 2023

Investigating the Impact of Organizational Commitment on Financial Performance with the Mediating Role of Social Responsibility in the University of Medical Sciences and Health Services of Central Province

Jahanshahi F[1], Ghasemi M[2*], Khalili M[3], Razani M[4], Mirzabeigi M[5]

1- Instructor, Department of Nursing, Saveh Branch, Islamic Azad University, Saveh, Iran.
2- Assistant Professor, Department of Nursing, College of Medical Sciences, Islamic Azad University, Arak, Iran.
3- Masters, Department of Public Management, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran.
4- Assistant Professor, Department of Psychology, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, Iran.
5- Ph.D of Entrepreneurial Management, Department of Management, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Corresponding Author: Ghasemi M, Assistant Professor, Department of Nursing, College of Medical Sciences, Islamic Azad University, Arak, Iran.
Email: ghasemi@iau-arak.ac.ir

Abstract

Introduction: If the employees and managers are committed, the social responsibility of the University of Medical Sciences and health and treatment services can be improved to generate income. Therefore, investigating and scrutinizing the factors affecting the income of the University of Medical Sciences and healthcare services is very important in making detailed management decisions. Therefore, the main purpose of the research is to investigate the effect of organizational commitment on financial performance with the mediating role of social responsibility in the University of Medical Sciences and Health Services of Central Province.

Methods: The nature and method of the research was causal and applied in terms of purpose. The statistical population of this research is 243 middle and high level employees of the University of Medical Sciences and Health Services of the Central Province. The data collection method is field research. A questionnaire was used to collect data. In this research, a standard questionnaire was used and it was approved by the supervisor and consultant, hence the validity of the research questionnaires was confirmed. The reliability of the questionnaires was confirmed as (0.766). Structural equations and Lisrel software were used to test research hypotheses.

Results: The research findings indicate that organizational commitment has a positive effect on financial performance with the mediating role of social responsibility. Organizational commitment has a positive effect on financial performance. Organizational commitment has a positive effect on social responsibility. Social responsibility has a positive effect on financial performance.

Conclusions: More committed people adhere to the values and goals of the organization and will play a more active role in the organization and will help the organization to achieve its financial goals and hence improve financial performance. Care and commitment to protecting the rights of employees leads to them also working for organizational goals, including financial goals, and hence improving financial performance.

Keywords: Organizational commitment, Financial performance, Social responsibility.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

فصلنامه مدیریت پرستاری
مقاله پژوهشی
دوره ۱۲، شماره ۱، بهار۱۴۰۲

بررسی تاثیر تعهد سازمانی بر عملکرد مالی با نقش میانجی مسئولیت اجتماعی در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان مرکزی

فاطمه جهانشاهی[۱]، مرتضی قاسمی[۲*]، محسن خلیلی[۳]، محسن رازانی[۴]، محمد میرزابیگی[۵]

۱- مربی، گروه پرستاری، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران.
۲- استادیار، گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.
۳- کارشناسی ارشد، گروه مدیریت دولتی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.
۴- استادیار، گروه روانشناسی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران.
۵- دکتری مدیریت کارآفرینی، گروه مدیریت، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: مرتضی قاسمی، استادیار، گروه پرستاری، دانشکده علوم پزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران.
ایمیل: ghasemi@iau-arak.ac.ir

چکیده

مقدمه: اگر کارکنان و مدیران متعهد باشند می توان مسئولیت اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی را جهت درآمد زایی بهبود بخشید. بنابراین، بررسی و موشکافی عوامل موثر بر درآمد دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی در تصمیم گیری های دقیق مدیریتی بسیار مهم است. از این رو هدف اصلی تحقیق بررسی تاثیر تعهد سازمانی بر عملکرد مالی با نقش میانجی مسئولیت اجتماعی در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان مرکزی است.

روش کار: ماهیت و روش تحقیق علّی و از نظر هدف کاربردی بوده است. جامعه آماری این تحقیق کارکنان میانی و رده بالا دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان مرکزی به تعداد ۲۴۳ نفر است. روش جمع آوری داده های تحقیق میدانی است. به منظور جمع آوری داده ها از پرسشنامه استفاده شده است. در این تحقیق از پرسشنامه استاندارد استفاده شده و به تایید استاد راهنما و مشاور رسیده است از این رو روایی پرسشنامه های تحقیق تایید شده است. پایایی پرسشنامه ها به مقدار (۰/۷۶۶) مورد تایید قرار گرفت. برای آزمون فرضیه های تحقیق از معادلات ساختاری و نرم افزار لیزرل استفاده شد.

یافته ها: یافته های تحقیق حاکی از آن است که تعهد سازمانی بر عملکرد مالی با نقش میانجی مسئولیت اجتماعی تاثیر مثبت دارد. تعهد سازمانی بر عملکرد مالی تاثیر مثبت دارد. تعهد سازمانی بر مسئولیت اجتماعی تاثیر مثبت دارد. مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی تاثیر مثبت دارد.

نتیجه گیری: افراد متعهدتر، به ارزشها و اهداف سازمان پایبندتر بوده و فعالانه تر در سازمان نقش آفرینی خواهند کرد و کمک به سازمان در رسیدن به اهداف مالی خواهد کرد و از این رو عملکرد مالی را بهبود خواهد بخشید. مراقبت و تعهد نسبت به حمایت از حقوق کارکنان منجر به ان می شود که آنها هم برای اهداف سازمانی از جمله اهداف مالی تلاش کنند و از این رو عملکرد مالی بهبود یابد.

کلیدواژه ها: تعهد سازمانی، عملکرد مالی، مسئولیت اجتماعی.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

مقدمه

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی بازوی مهم ارائه خدمات سلامت است و قسمت عمده منابع نظام سلامت را به خود اختصاص میدهد. در سالیان اخیر بیش از ۵۰ درصد از هزینه های درمانی کشور ما صرف هزینه های بستری شده است. در عین حال، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی به عنوان یکی از سازمانهای اصلی ارائه دهنده خدمات بهداشتی و درمانی، حساسیت و اهمیت ویژه ای در اقتصاد و بهداشت دارد. این ویژگی به خصوص در کشورهای در حال رشد، با توجه به زیرساختهای اقتصادی وآسیب پذیری شدید آنها در رویارویی با نوسانات بازارهای پول و کالا دوچندان می شود. هر نظام سلامتی دارای چهار کارکرد اصلی شامل تولید، ارائه خدمات، منابع تولید و مدیریت مالی می باشد (آصف زاده و همکاران، ۱۳۹۹، ۶۴). در مدیریت مالی نظام سلامت، حیطه جمع آوری منابع مالی به عنوان یکی از مهمترین مباحث به خصوص در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی مطرح می باشد. درکشورهای در حال توسعه، بیمارستانها حدود ۸۰-۵۰ درصد بودجه بخش بهداشت و درمان را به خود اختصاص می دهند و به عنوان مرکز پرهزینه سهم عظیمی از کارکنان تحصیل کرده را در اختیار دارند. این در حالی است که در کشورهای توسعه یافته سهم هزینه بیمارستانها از بخش بهداشت و درمان در بخش دولتی از ۴۰ درصد تجاوز نمی کند. در حالی که در کشورهای در حال توسعه بالغ بر ۸۰ درصد این منابع رو به کاهش، به بیمارستانهایی تعلق دارد که راندمان آنها حتی به ۵۰ درصد ظرفیت آنها نمی رسد (ابوالحلاج و همکاران، ۱۳۹۸، ۹۶). عمده ترین مشکل در ارائه خدمات بهداشتی و درمانی مسأله اقتصادی آن است و دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی در ایران حدود۲ درصد تولید ناخالص ملی را به خود اختصاص میدهند. دو منبع اساسی درآمدهای حاصل از بودجه عمومی دولت و درآمد اختصاصی در بیمارستانهای تابعه دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور وجود دارد که نقش تامین مالی را برای تامین هزینه های جاری در بیمارستانهای مزبور ایفا مینمایند. در بیمارستانهای دولتی درآمدهای حاصل از بودجه عمومی دولت برای تامین هزینه های حقوق و مزایای پرسنلی مورد استفاده قرار می گیرد (طاهری و همکاران، ۱۳۹۹، ۳).

درآمدهای بیمارستان از طریق فعالیتهایی نظیر مراقبت از بیماران؛ فعالیتهایی که لازمه مراقبت از بیماران است (آزمایشها، خدمات رادیولوژی و سایر)؛ سایر درآمدها (هدایا، کمکهای بلاعوض و سایر) کسب میشوند. درآمدهای حاصل از مراقبت بیماران، قسمت اعظم درآمد بیمارستان را تشکیل میدهد و شامل دو بخش الف) هزینه مراقبتهای روزانه (مراقبت پرستاری، اطاق، غذا و سایر) و ب) خدمات تخصصی (اعمال جراحی، بررسیهای تشخیصی، آزمایشات و سایر) میباشند. هزینه مراقبتهای روزانه برحسب آمار روزانه و نوع خدمات ارائه شده فرق می کند و ممکن است هزینه های مربوط به پذیرش سرپایی و مشاوره ها را شامل شود. ممکن است قدری کاهش در این نوع درآمدها به سبب برخی خدمات رایگان و یا تخفیف وجود داشته باشد (تیموری و همکاران، ۱۳۹۸، ۳). در دنیای امروز تمرکز یک شرکت بر کسب سود و رشد درآمد به خصوص در صورت بی توجهی به مسایل زیست محیطی و مشکلات اجتماعی، نمی تواند تضمین کننده بقای آنها باشد. آنها باید نشان دهند در مقابل جامعه ای که در آن کار می کنند مسول هستند و تلاش کنند تا کمترین آسیب را به محیط زیست وارد کنند یا برای بهتر شدن اوضاع زندگی مردم سرمایه گذاری کنند (عرفانی و محمدمرادی، ۱۳۹۹، ۳). مسئولیت اجتماعی یعنی اینکه یک سازمان در فعالیتهایی که به بهبود وضعیت جامعه کمک میکند و کیفیت زندگی مردم را بهبود می بخشد صورت داوطلبانه شرکت کند. پذیرفتن مسئولیت اجتماعی مستلزم صرف زمان و هزینه و نیروی انسانی می باشد. پذیرش مسئولیت اجتماعی نتایج بلند مدت و ماندگاری برای سازمان خواهد داشت. مسئولیت اجتماعی از اصول اخلاق کسب و کار است که هر سازمان و شرکتی را ملزم به توجه به آن می‌کند. این مسئولیت به هر سازمانی گوشزد میکند که در روند کسب درآمد و پیشرفت در مسیری که قدم در آن گذاشته، سلامت جامعه‌ای که در آن زیست می‌کند را در نظر بگیرد و در این مسیر گامهای مؤثری بردارد (تانس و همکاران ،۲۰۲۰، ۴۱۸).

سازمانهای امروز برای توفیق باید نه فقط به محیط بیرونی سازمان از جهت مشتریانش بنگرد بلکه باید همه کارکنان، شهروندان، همه آدمیان و همه طبیعت این کره خاکی را مشتری خود بداند. توجه به مسائل اجتماعی مستلزم ایجاد ساختارهای لازم در سازمان‌ها و پایه گذاری فرهنگ جامعه دوستی و کلی نگری است. بسیاری از محققان بر اهمیت تعهد سازمانی در جهت افزایش مسئولیت پذیری اجتماعی

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

تاکید نموده‌اند. مسئولیت اجتماعی را پیروی از قوانین اجتماعی و برآوردن انتظاراتی که جامعه از فرد دارد تعریف کرده‌اند. این قوانین از نقشهای اجتماعی استنباط شده و در واقع بیانگر هنجارهای فرهنگی و اجتماعی است و چگونگی و میزان تعهد و التزام فرد نسبت به افراد دیگر جامعه را نشان می‌دهد. یکی از الزامات مسئولیت اجتماعی شرکتها تعهد سازمانی می باشد. تعهد سازمانی بیانگر وابستگی به سازمان است. مفاهیم متعددی مانند وجدان، اخلاق کاری، رغبت و مسئولیت پذیری با وجود داشتن تفاوت‌های متعددی معادل با تعهد مورد استفاده قرارمی گیرند، به عبارتی مانند خیلی از مفاهیم روان شناختی سازمانی، تعهد نیز به شیوه‌های متفاوتی تعریف شده است (ایبراهیم و همکارا ن، ۲۰۲۱، ۲).

عمده‌ترین مشکل ارائه خدمات سلامت، مساله اقتصادی آن است. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی یکی از مهم‌ترین و پرهزینه‌ترین واحدهای نظام سلامت در هر کشوری محسوب شده اند و به‌عنوان یکی از سازمان‌های اصلی ارائه‌دهنده خدمات سلامت، حساسیت و اهمیت ویژه‌ای در اقتصاد و بهداشت دارند. بنابراین، شناخت و تجزیه تحلیل منابع تامین مالی و درآمد آنان در تصمیم‌گیری‌های ریزبینانه مدیریت بسیار مهم است. حجم هزینه های عملیاتی بیمارستان و عدم کارایی بخش های بهداشت و درمان موجب برانگیختن سوالاتی در زمینه چگونگی صرف منابع توسط بیمارستانها می گردد. با توجه به اهمیت بحث وضعیت اقتصادی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی و در عین حال کمبود مطالعات مرتبط در کشور ایران لذا این مطالعه به منظور تعیین منابع درآمدی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی انجام شد. مطالعه در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی نشان داد که به دلیل ناتوانی مدیریت و بهره گیری نامناسب از نیروی انسانی و همچنین دشواری تکنیکی و نداشتن تناسب و فراگیری نرم افزارهای مورد استفاده در ثبت خدمات ارائه شده توسط کادر درمانی، تعدادی از خدمت ارائه شده در بیمارستانهای تابع ثبت و به درآمد تبدیل نمی شود که هزینه از دست رفته آن همراه با میزان کسورات بیمه سالانه، بالغ بر میلیاردها ریال می شود. که محقق این مشکل را ناشی از ضعف در مسئولیت اجتماعی کارکنان و مدیران این بیمارستان می داند. و معتقد است اگر کارکنان و مدیران متعهد باشند می توان مسئولیت اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی را جهت درآمد زایی بهبود بخشید. بنابر این، بررسی و موشکافی عوامل موثر بر درآمد دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی در تصمیم گیری های دقیق مدیریتی بسیار مهم است. از این رو بنا به اهمیت جستار و نبود مطالعات گسترده درباره شیوه تأمین منابع مالی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی و میزان راستین تحقق درآمدهای آن، این مطالعه انجام شد تا با ارائه تصویری شفاف از وضعیت موجود به مسئولان دانشگاه و بیمارستان ها، بتواند در تصمیم گیری های مدیران موثر باشد. از این رو هدف اصلی تحقیق بررسی تاثیر تعهد سازمانی بر عملکرد مالی با نقش میانجی مسئولیت اجتماعی در دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان مرکزی است.

روش کار

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش علّی می باشد. جامعه آماری این تحقیق کارکنان میانی و رده بالا دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان مرکزی به تعداد ۲۴۳ نفر است که به دلیل جامعه آماری کوچک از نمونه گیری صرف نظر شده است. محقق ۲۴۳ پرسشنامه بین کارکنان میانی و رده بالا دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان مرکزی پخش کرده است و به ۲۱۳ پرسشنامه پاسخ داده شده است و تجزیه و تحلیل داده ها بر اساس ۲۱۳ پرسشنامه بوده است. برای جمع اوری داده ها از روش میدانی و ابزار پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه ای که در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفت، دارای ۱۵ سؤال و برگرفته از پرسشنامه های استاندارد بود. داده های مورد نیاز برای انجام تحقیق (نمونه) که از جامعه اماری بدست امد به وسیله گرداوری داده ها قابل جمع اوری بود که با تجزیه و تحلیل و پردازش انها می توان به جواب هایی در مورد فرضیه های تحقیق دست یافت. معمول ترین ابزار گرداوری داده ها در تحقیقات میدانی استفاده از پرسشنامه استاندارد بود.

هرچند پرسشنامه مورد استفاده در این تحقیق از استاندارد می باشد ولی جهت اطمینان خاطر از روایی همچنین بومی سازی، این پرسشنامه در اختیار تعدادی از اساتید قرار گرفت و پس از تغییرات جزئی نهایی گردیده و توزیع شده است. برای اعتبار پرسشنامه، پرسشنامه ها را به جمعی از اساتید و

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

افـراد صاحـب نظـر (۹ نفـر) نشـان داده و بـا اسـتفاده از نظـرات آنـان روایـی محتوایـی (CVR) سـوالات را حسـاب کـرده اسـت. اگـر مقـدار CVR بیشـتر از ۰/۷۸ بـه دسـت آیـد روایـی محتوایی سـوالات تاییـد مـی شـود.

جدول ۱: مقدار روایی محتوایی هر سوال

سوال ها	ضروری	مفید ولی غیر ضروری	غیر ضروری	CVR (روایی محتوی)
۱	۹	۰	۰	۱
۲	۹	۰	۰	۱
۳	۹	۰	۰	۱
۴	۸	۱	۰	۰/۷۸
۵	۸	۱	۰	۰/۷۸
۶	۸	۰	۱	۰/۷۸
۷	۸	۱	۰	۰/۷۸
۸	۸	۱	۰	۰/۷۸
۹	۸	۰	۱	۰/۷۸
۱۰	۹	۰	۰	۱
۱۱	۹	۰	۰	۱
۱۲	۹	۰	۰	۱
۱۳	۸	۱	۰	۰/۷۸
۱۴	۹	۰	۰	۱
۱۵	۹	۰	۰	۱

بـه منظـور سـنجش اعتبـار پرسشـنامه از ضریـب الفـای کرونبـاخ اسـتفاده شـده اسـت بـا اسـتفاده از نـرم افـزار spss19 ضریـب الفـای کرونبـاخ محاسـبه گردیـده کـه مقـدار الفـای کرونبـاخ بدسـت امـده بـرای (۳۰ پرسشـنامه) ۰/۷۶۶ اسـت و بـه دلیـل انکـه ایـن مقـدار بـالای ۰/۷ اسـت لـذا نشـان دهنـده ایـن اسـت کـه ایـن پرسشـنامه از اعتبـار لازم برخـوردار اسـت.

جدول ۲: تحلیل پایایی پرسشنامه تحقیق

مقیاس ها	الفای کرونباخ
تعهد سازمانی	۰/۸۲۱
مسئولیت اجتماعی	۰/۷۹۴
عملکرد مالی	۰/۷۱۱
کل سوالات	۰/۷۶۶

میـزان الفـای کرونبـاخ ارائـه شـده نشـان مـی دهـد کـه پرسشـها دارای همبسـتگی متقابـل نسـبتا مناسـبی مـی باشـند و مـی تـوان اظهـار داشـت کـه پرسشـهای مـورد نظـر همگـی یـک متغیـر (یـک صفـت) را اندازگیـری مـی کننـد. مفهـوم دیگـر الفـای کرونبـاخ بـه ایـن نکتـه اشـاره دارد کـه در صورتـی کـه بـار دیگـر بـا اسـتفاده از ایـن پرسشـنامه و بـا اسـتفاده از همـان پاسـخگویان (بـه طـور کلـی تحـت شـرایط مشـابه) بـه اندازگیـری صفـت مـورد نظـر تحقیـق پرداختـه شـود تفـاوت قابـل ملاحظـه ای در پاسـخ هـای ارائـه شـده مشـاهده نخواهـد شـد. مقـدار الفـای گـزارش شـده نیـز وجـود ایـن حالـت را بـرای پرسشـنامه تحـت بررسـی تصدیـق مـی کنـد.

بـه منظـور تجزیـه و تحلیـل داده هـای جمـع اوری شـده توسـط پرسشـنامه از دو بخـش امـار توصیفـی و اسـتباطی اسـتفاده شـده اسـت.در امـار توصیفـی از نـرم افـزار spss بـرای توصیـف جامعـه از همبسـتگی بیـن گـروه هـای جمعیـت شـناختی مطـرح شـده و بـرای بـه دسـت اوردن فراوانـی، اسـتفاده شـده اسـت. در بخـش امـار اسـتنباطی بـا توجـه بـه اینکـه ایـن تحقیـق از نظـر ماهیـت و روش در دسـته تحقیقـات علـی (رابطـه علـت و

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

معلولی) قرار می گیرد برای براورد معادلات ساختاری از نرم افزار لیزرل در این بخش استفاده شده است.

یافته ها

بر اساس یافته ها، بیشترین فراوانی سنی مربوط به افراد ۴۶-۵۵ سال است و بیشتر افراد نمونه را مردان تشکیل می دهند. همچنین بیشترین درصد پاسخگویان دارای مدرک فوق لیسانس و بالاتر هستند. برای بررسی نقش جنسیت در پاسخ به متغیرهای مدل با توجه به دو بعدی بودن جنسیت (زن و مرد) از آزمون t برای دو جامعه استفاده شده است. در این بخش نقش مولفه جنسیت در پاسخ به متغیرهای مورد بررسی قرار گرفته است. در جدول ۳ مشاهده می شود سطح معناداری در آزمون t برای تمامی متغیرها بیشتر از خطای ۰/۰۵ است از این رو فرض برابر بودن میانگین پاسخ ها در دو گروه مردان و زنان رد نمی شود و مشخص می شود که در پاسخ به متغیرهای مطرح شده از طرف این دو گروه تفاوت معنی داری وجود ندارد.

جدول۳: نتایج آزمون براساس جنسیت

متغیر	وضعیت	آماره F	سطح معنی داری F	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی داری
تعهد سازمانی	برابری واریانس	۴/۱۶۱	۰/۰۷۳	۱/۴۶۴	۲۱۱	۰/۱۴۵
	عدم برابری واریانس			۱/۵۸۷	۱۱۷/۵۷۶	۰/۱۱۵
مسئولیت اجتماعی	برابری واریانس	۳/۳۸۶	۰/۰۶۷	۱/۶۹۶	۲۱۱	۰/۰۹۱
	عدم برابری واریانس			۱/۸۲۸	۱۱۶/۰۳۴	۰/۰۷۰
عملکرد مالی	برابری واریانس	۲/۸۱۷	۰/۰۹۵	۰/۰۳۸	۲۱۱	۰/۹۷۰
	عدم برابری واریانس			۰/۰۴۲	۱۲۰/۰۷۷	۰/۹۶۷

برای بررسی نقش مولفه تحصیلات در پاسخ به متغیرها از آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) استفاده شده است. با توجه به اینکه سطح معناداری بیشتر از خطای ۰/۰۵ است از این رو فرض برابر بودن میانگین در گروه های تحصیلی مختلف رد نمی شود و مشخص می شود که تفاوت معنی داری بین پاسخ افراد با گروه های سنی مختلف به متغیرهای مطرح شده وجود ندارد.

جدول۴: نتایج آزمون ANOVA بر اساس تحصیلات

متغیرها	مولفه	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
تعهد سازمانی	در بین گروه ها	۰/۵۰۸	۳	۰/۱۶۹	۰/۱۸۶	۰/۹۰۶
	داخل گروه ها	۱۸۹/۹۱۶	۲۰۹	۰/۹۰۹		
	کل	۱۹۰/۴۲۴	۲۱۲			
مسئولیت اجتماعی	در بین گروه ها	۰/۸۷۷	۳	۰/۲۹۲	۰/۳۴۴	۰/۷۹۴
	داخل گروه ها	۱۷۷/۶۶۰	۲۰۹	۰/۸۵۰		
	کل	۱۷۸/۵۳۶	۲۱۲			
عملکرد مالی	در بین گروه ها	۰/۱۳۷	۳	۰/۰۴۶	۰/۰۴۱	۰/۹۸۹
	داخل گروه ها	۲۳۲/۰۳۸	۳۰۹	۱/۱۱۰		
	کل	۲۳۲/۱۷۵	۲۱۲			

برای بررسی نقش مولفه سن در پاسخ به متغیرها از آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) استفاده شده است .باتوجه به اینکه سطح معناداری بیشتر از خطای ۰/۰۵ است از این رو فرض برابر بودن میانگین در گروه های سنی مختلف رد نمی شود و مشخص می شود که تفاوت معنی داری بین پاسخ افراد با گروه های سنی مختلف به متغیرهای مطرح شده وجود ندارد.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

جدول ۵: نتایج آزمون ANOVA بر اساس سن

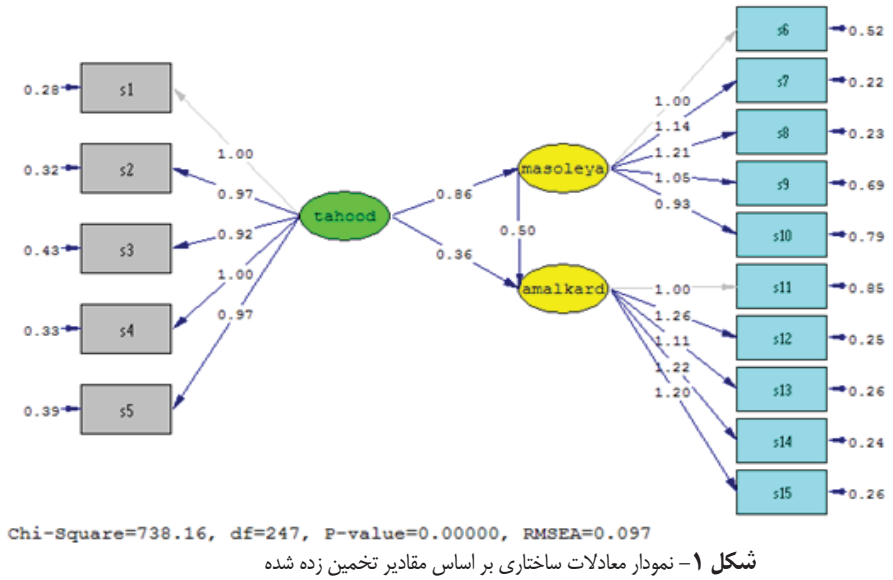
متغیرها	مولفه	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری
	در بین گروه ها	۲/۲۷۱	۲	۱/۱۳۶		
تعهد سازمانی	داخل گروه ها	۱۸۸/۱۵۲	۲۱۰	۰/۸۹۶	۱/۲۶۸	۰/۲۸۴
	کل	۱۹۰/۴۲۴	۲۱۲			
	در بین گروه ها	۰/۷۹۹	۲	۰/۴۰۰		
مسئولیت اجتماعی	داخل گروه ها	۱۷۷/۷۳۷	۲۱۰	۰/۸۴۶	۰/۴۷۲	۰/۶۲۴
	کل	۱۷۸/۵۳۶	۲۱۲			
	در بین گروه ها	۳/۹۰۶	۲	۱/۹۵۳		
عملکرد مالی	داخل گروه ها	۲۲۸/۲۶۹	۲۱۰	۱/۰۸۷	۱/۷۹۷	۰/۱۶۸
	کل	۲۳۲/۱۷۵	۲۱۲			

قبل از ازمون فرضیه های پژوهش باید ابتدا برازندگی کلی مورد بررسی قرار بگیرد. در این فصل مقادیر شاخص های برازندگی محاسبه شده از طریق نرم افزار لیزرل ارایه شده است. شاخص های برازش کلی مدل وضعیت مطلوبی نشان می دهد.شاخص های تطبیقی مقادیر بالای ۰/۹۰ را نشان می دهند که به معنی توان مدل در فاصله گرفتن از یک مدل استقلال و نزدیک شدن به مدل اشباع شده بر مبنای معیارهای تعریف شده است. شاخص برازش RMSEA و فاصله اطمینان۰/۹۰ ان در دامنه قابل قبول قرار دارند. این شاخص که با ترکیبی از خصایص شاخص های مطلق، شاخص های مقتصد (تاکید بر درجه ازادی) و حجم نمونه محاسبه می شود یکی از مهمترین شاخص های برازش مدل محسوب می شود.

جدول ۶: شاخص‌های برازندگی

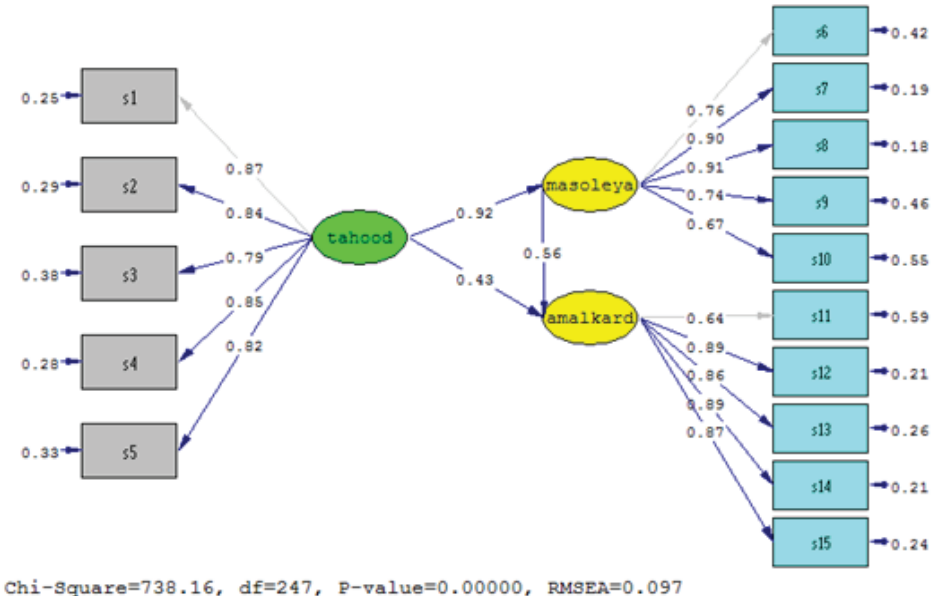
جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA)	< ۰/۱	۰/۰۹۷
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	>۰/۹۰	۰/۹۴
شاخص برازش هنجار نشده (NNFI)	>۰/۹۰	۰/۹۴
شاخص برازش مقایسه ای (CFI)	>۰/۹۰	۰/۹۵

با استفاده از آزمون T-Student معناداری ضرایب مسیر میان متغیرهای مکنون مورد بررسی قرار می گیرد. از آن جایی که در این تحقیق سطح اطمینان ۰/۹۵ یا سطح خطای ۰/۰۵ مدنظر است، ضرایب مسیر مثبت با مقدار آماره t بزرگتر از ۱/۹۶ معنادار شناخته می شوند و فرضیه پژوهشی مرتبط با آن‌ها مورد تأیید قرار می گیرد.

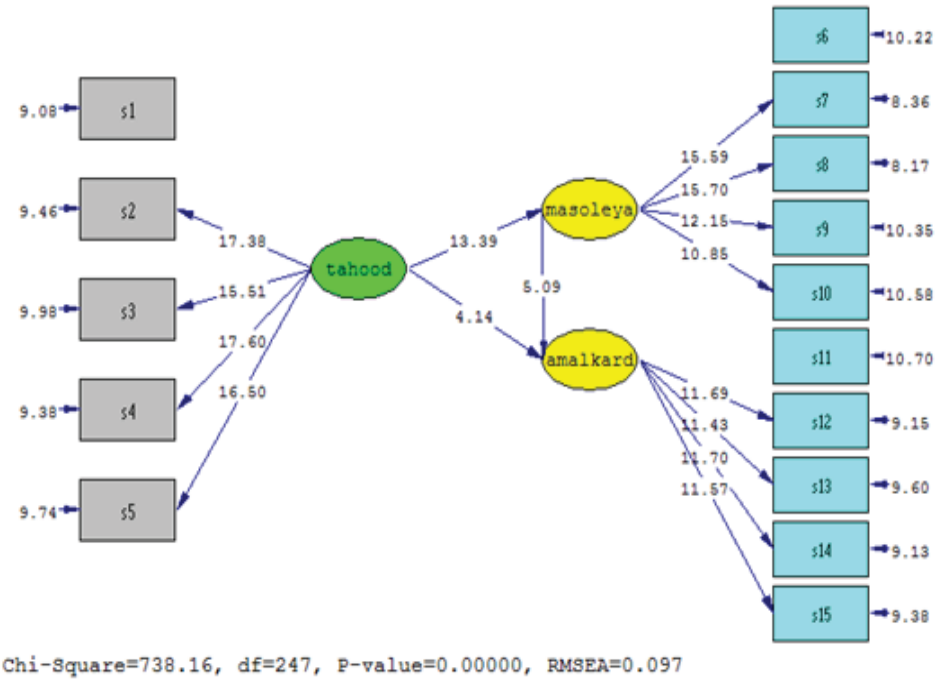

شکل ۱– نمودار معادلات ساختاری بر اساس مقادیر تخمین زده شده

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

شکل ۲: نمودار معادلات ساختاری بر اساس مقادیر استاندارد

شکل ۳: نمودار محاسبات آماره تی

زمانی که آماره تی بزرگتر از ۱/۹۶ باشد ، نشان از آن دارد که تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته اثبات می شود و زمانی که ضریب مسیر مثبت باشد، این تاثیر یک تاثیر مثبت خواهد بود.لذا با توجه به جدول زیر می توان نتیجه گرفت که فرضیه های فرعی تحقیق اثبات می شود.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

جدول ۷: نتایج فرضیه فرعی تحقیق

بررسی فرضیه های فرعی	متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب مسیر	آماره t	مقایسه با آماره استاندارد	نتیجه
تعهد سازمانی بر عملکرد مالی تاثیر مثبت دارد.	تعهد سازمانی	عملکرد مالی	۰/۴۳	۴/۱۴	۴/۱۴ > ۱/۹۶	تایید
تعهد سازمانی بر مسئولیت اجتماعی تاثیر مثبت دارد.	تعهد سازمانی	مسئولیت اجتماعی	۰/۹۲	۱۳/۳۹	۱۳/۳۹ > ۱/۹۶	تایید
مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی تاثیر مثبت دارد.	مسئولیت اجتماعی	عملکرد مالی	۰/۵۶	۵/۰۹	۵/۰۹ > ۱/۹۶	تایید

آزمون سوبل جهت بررسی نقش متغیر میانجی (واسطه) در تاثیر متغیر مستقل بر وابسته استفاده می شود. اگر مقدار آماره آزمون بدست آمده از مقدار ۱/۹۶ بیشتر باشد نشان دهنده این است که تاثیر میانجی در این فرضیه اثبات می شود. با توجه به مقدار Z-Value که برابر ۴/۷۲ می باشد می توان نتیجه گرفت که تعهد سازمانی بر عملکرد مالی با نقش میانجی مسئولیت اجتماعی تاثیر مثبت دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحقیق نشان می دهد تعهد سازمانی بر عملکرد مالی تاثیر مثبت دارد. نتایج این تحقیق با تحقیقات شفقت و همکاران (۱۴۰۰)، معروفی و صارمی (۱۳۹۵)، ابراهیم و همکاران (۲۰۲۱) همراستا است. نتایج تحقیق نشان می دهد که یک فرد متعهدصرفاً حضور فیزیکی در سازمان نداشته بلکه در راستای منافع سازمان تلاش میکند. افراد متعهدتر، به ارزشها و اهداف سازمان پایبندتر بوده و فعالانه تر در سازمان نقش آفرینی خواهند کرد و کمک به سازمان در رسیدن به اهداف مالی خواهد کرد و از این رو عملکرد مالی را بهبود خواهد بخشید. نتایج تحقیق نشان می دهد تعهد سازمانی بر مسئولیت اجتماعی تاثیر مثبت دارد. نتایج این تحقیق با تحقیقات ابراهیم و همکاران (۲۰۲۱) هم راستا است. نتایج نشان می دهد تعهد پایبندی به اصول و قراردادهایی است که انسان نسبت به آنها معتقد است می باشد که وجود چنین افرادی در سازمان می تواند کمکی به سازمان در راستای وظایف و تعهداتش که بایستی در جهت حفظ و مراقبت و کمک به جامعه ای که در آن فعالیت می کنند باشد.

نتایج تحقیق نشان می دهد که مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی تاثیر مثبت دارد. نتایج این تحقیق با تحقیقات احمدی لنگری و خوزین (۱۴۰۰)، امیری و همکاران (۱۳۹۹)، عرفانی و محمدمرادی (۱۳۹۹)، ابراهیمیان باقرپور (۱۳۹۵)، ابراهیم و همکاران (۲۰۲۱)، فنگ و همکاران (۲۰۲۱)، فوروتی و داماک (۲۰۲۱)، دویتی و همکاران (۲۰۲۱)، تانس و همکاران (۲۰۲۰) همراستا است. نتایج تحقیق نشان می دهد که مسئولیت اجتماعی به کارکنان این احساس را می دهد که در سازمانی خدمت می کنند که مراقب و متعهد به حمایت از حقوق هر ذینفع از جمله کارکنان است و این احساس به کارکنان دست می دهد که در محیطی امن مشغول به کار هستند و از این رو انتظار میرود که تمام وجود خود را وقف کار خود کنند که همین امر می تواند از اتلاف وقت و هزینه جلوگیری کرده و کارها سرعت پیدا کند که همین امر صرفه جویی در هزینه ها می کند. این مراقبت و تعهد نسبت به حمایت از حقوق کارکنان منجر به ان می شود که آنها هم برای اهداف سازمانی از جمله اهداف مالی تلاش کنند و از این رو عملکرد مالی بهبود یابد.

نتایج تحقیق نشان می دهد که تعهد سازمانی بر عملکرد مالی با نقش میانجی مسئولیت اجتماعی تاثیر مثبت دارد. نتایج این تحقیق با تحقیقات ابراهیم و همکاران (۲۰۲۱) همراستا است. نتایج تحقیق نشان می دهد که با تعهد سازمانی فرد نسبت به رفتار و اقدامات خود احساس مسئولیت و وابستگی می کند که این کارکنان می توانند بهتر به سازمان کمک کنند تا سازمان بتواند برای دستیابی به موفقیت در همه زمینه ها، به انتظارات اجتماعی و احکام اخلاقی واکنش مناسب نشان دهند ومسئولیت اجتماعی را ارتقا دهد و با رعایت اخلاق کار و مسئولیت اجتماعی، به بهترین نحو این گونه انتظارات را با هدف اقتصادی سازمان تلفیق کنند تا دستیابی به اهداف بالاتر و والاتری را امکان پذیر سازند و این گونه عملکرد مالی بهبود یابد.

پیشنهاد می شود جهت بهبود عملکرد مالی، مدیران به بالا بردن پیوستگی عاطفی در کارکنان و درگیر کردن هر

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

چـه بیشـتر آنهـا بـا اهـداف سـازمان تـلاش کننـد کـه بـرای ایـن منظـور مشـارکت کارکنـان در تصمیـم گیـری ارتقـا یابـد و تشـریح اهـداف و رسـالت هـای سـازمانی صـورت گیرد. پیشـنهاد مـی شـود جهـت بهبـود عملکـرد مالـی، مدیـران بـه بـالا بـردن تعهـد سـازمانی کارکنـان بـا حـذف موانـع کاری و بهبـود شـبکه هـای ارتبـاط اجتماعـی در کار صـورت گیـرد. پیشـنهاد مـی شـود جهـت بهبـود مسـئولیت اجتماعـی، مدیـران سـازمان تأکیـد بـر جنبـه هایـی کـه موجـب ارزش اجتماعـی سـازمان مـی شـود را داشـته باشـند و اسـتقلال نسـبی بـرای انجـام وظایـف بـه کارکنـان داده شـود. پیشـنهاد مـی شـود جهـت بهبـود مسـئولیت اجتماعـی، حـذف تبعیـض هـا و روابـط نامناسـب افـراد در محیـط کار صـورت گیـرد و سیسـتم مناسـب تشـویق و تنبیـه در سـازمان ایجـاد گـردد.

پیشـنهاد مـی شـود جهـت بهبـود عملکـرد مالـی، کیفیـت رابطـه بـا کارکنـان تـا حـدودی از طریـق درگیـر کـردن آنهـا در ابعـاد مختلـف مسـئولیت اجتماعـی پـرورش یابـد و فرهنـگ مسـئولیت اجتماعـی را در سـازمان نهادینـه کنـد .اگـر در عمـل ملاحظـه شـود کـه سـازمانی بـه طـور اثربخـش بـا کارکنانشـان رابطـه برقـرار نمـی کنـد و آنهـا را از فعالیتهـای اجتماعـی خـود در ابعـاد مختلـف آگاه نمـی نمایـد، پیشـنهاد مـی گـردد کـه بهتـر آن اسـت کـه اطلاعـات کارکنانشـان را در مـورد اینگونـه فعالیتهـا بـه روز نگهـدارد تـا زمینـه هـای رابطـه ای اثربخـش بـا آنـان فراهـم گـردد. پیشـنهاد مـی شـود جهـت بهبـود عملکـرد مالـی، سـازمان شـرایط کاری مناسـب (دسـتمزد، سـاعات کار و ...) را بـرای نیـروی کار فراهـم کنـد و بـرای تعـادل بیـن کار و زندگـی کارکنـان اهتمـام ورزد و امـکان دسترسـی نیـروی کار بـه توسـعه مهارتهـا، آمـوزش و فرصتهـای پیشـرفت شـغلی را فراهـم کنـد. پیشـنهاد مـی شـود جهـت بهبـود عملکـرد مالـی، سـازمان بـرای تامیـن تعـادل در زندگـی و کار کارکنـان سیاسـتهای منعطـف را اجـرا نماینـد تـا سـطح تعهـد کارکنـان جهـت ارتقـای مسـولیت اجتماعـی بـالا رود. پیشـنهاد مـی شـود جهـت بهبـود عملکـرد مالـی، سـازمان بـه نیازهـا و خواسـته هـای کارکنـان توجـه کننـد و سیسـتم پـاداش بـر اسـاس عملکـرد و بهبـود زندگـی کاری کارکنـان را مـد نظـر قـرار دهنـد تـا سـطح تعهـد کارکنـان جهت ارتقـای مسـولیت اجتماعـی بـالا رود.

References

1. Abol-Hallaj, M., Hatemabad, N., Abachi, A., (2018), sources of income of public-educational hospitals affiliated to universities of medical sciences in the country, scientific journal of Gorgan University of Medical Sciences, volume 13, number 3 (39 series) ; From page 94 to page 100. [Persian]
2. Ahmadi Langari, S., Khozin, A., (1400), The impact of corporate social responsibility on financial performance, financial stability and financial inclusion in Iran›s banking sector, Capital Market Analysis Quarterly, Year 1, Number 3. [Persian]
3. Amiri, A., Shahabi, S., Rusta, A., (2019), the effect of social responsibility on financial performance with the mediating role of the company›s political activities in the South Pars gas complex, specialized scientific quarterly of modern research approaches in management and accounting, period 4 Number 14. [Persian]
4. Asafzadeh, S., (2019), Investigating the specific income of hospitals of Gilan University of Medical Sciences in 2019, Journal of Gilan University of Medical Sciences, Volume 23, Number 92. [Persian]
5. Dawit Bahta, Jiang Yun, Md Rashidul Islam & Kuyon Joseph Bikanyi,(2021) How does CSR enhance the financial performance of SMEs? The mediating role of firm reputation, Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 34:1, 1428-1451
6. Ebrahimian Bagherpour, K., (2015), The role of social responsibility in increasing the financial performance of the Agricultural Bank of Tehran province, the first international conference on new research achievements in management, accounting and economics, Tehran. [Persian]
7. Erfani, A., Mohammad Moradi, S., (2019), Social responsibility and financial performance of banks in Iran, 6th International Conference on Economic Studies and Management in the Islamic World, Tehran. [Persian]
8. Feng,Y, Akram,R, Hieu ,V, Tien,N,(2021), The impact of corporate social responsibility on the sustainable financial performance of Italian firms: mediating role of firm reputation, https://doi.org/10.1080/1331677X.2021.2017318
9. Fourati,Y, Dammak,M,(2021), Corporate social responsibility and financial performance:

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]

International evidence of the mediating role of reputation, Volume28, Issue 6.

10. Ibrahim,M, Frargy ,M, Hussainey,K, (2021), The Impact of Corporate Social Responsibility as a Marketing Investment on Firms' Performance: A Risk-Oriented Approach. Journal of Risk and Financial Management 14: 515. https:// doi. org/10.3390/jrfm14110515
11. Maroufi, H., Gholami, M., Saremi, H., (2016), Investigating the direct impact of organizational commitment on the financial performance and market value of the organization, the first international conference on economics, management, accounting, and social sciences. [Persian]
12. Shafaqat, A., Zahedi, M., Nazok Tabar, H., (1400), the effect of organizational commitment on the performance of industrial companies based on the model of Meir et al., Management Improvement Quarterly, Volume 7, Number 1. [Persian]
13. Taheri, A., Shafiei, A., Ghasemi, F., (2019), identifying and prioritizing income sources and its impact on the financial performance of the University of Medical Sciences, the fourth international conference on modern management, accounting, economics and banking techniques with a business growth approach. the works. [Persian]
14. Teimouri, A., Hanani, S., Khachian, A., Mohebi, R., Rahmani, and Saraf, N., (2018), examining the relationship between the dimensions of job satisfaction and income with barriers to error reporting by operating room technologists of educational centers and selected therapy of Iran University of Medical Sciences in 2018, the second annual research conference of the country›s operating room students, Gonabad. [Persian]
15. Tenas,J, Vázquez,D, Serrat,N,(2020), Social Responsibility, Communication and Financial Data of Hospitals: A Structural Modelling Approach in a Sustainability Scope, Sustainability 2020, 12, 4857; doi:10.3390/su12124857.

[Downloaded from ijnv.ir on 2026-11-09]